

บุกเบิกหนทางชีวิต ตอนจบ

(道をひらく)

พ.ศ.ประยูร เชื้อววัฒนนา
ผู้อำนวยการสถาบันมาตริศึกษาแห่งประเทศไทย

หลังจากนั้น เขาได้ตอกย้ำประเด็น “สิ่งจำเป็นสำหรับผู้คนในสังคม” ว่า “..ดังนั้น งานการที่ตัวเรารับผิดชอบทำอยู่ หากเราคิดที่จะเป็นเจ้าของกิจการนั้นแล้วละก็ นับเป็นความคิดที่ผิดถนัด แท้จริงแล้ว มันเป็นงานการที่ผู้อื่นมอบให้เราทำต่างหาก มันเป็นงานการของผู้คนในสังคมต่างหาก นี่คือนัยยะความหมายของงานการ และการที่เราคิดอยากจะทำอย่างโน้น อย่างนี้ กับงานที่เราทำอยู่นั้น นับเป็นสิ่งที่ดี มันแสดงถึงความมุ่งมั่น มุมานะของคนคนนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ดีเยี่ยม แต่หากเราลืมไปว่า มันเป็นงานการของผู้คนในสังคมไปเมื่อไร สิ่งที่เรามุ่งมั่นจะกลายเป็นเพียงแค่ความทะเยอทะยานส่วนตัว หรือความต้องการสนองตอบความใฝ่ฝันเฉพาะตนเท่านั้น”

ในการกล่าวถึงความมานะบากบั่นทำงานการนั้น คุณ Matsushita ยังจำแนกความมานะบากบั่นทำงานการนั้นออกเป็นสองส่วน คือ งานการที่ต้องบากบั่นจนเหนือท่วมตัว และงานการที่ทำให้เราสะดวกสบาย หลายคนอ่านมาถึงตอนนี้ อาจรู้สึกแปลกๆ ลองอ่าน อรรถาธิบายของคุณ Matsushita ดูนะครับ

“..ภาพการบากบั่นทำงานจนเหนือท่วมใบหน้า นั้น น่าชื่นชม แต่หากเราต้องทำงานเหนือท่วมอยู่ตลอดเวลา จะกลายเป็นว่าเราไม่มีการใช้ปัญญาความรู้เข้าช่วย ภาพก็จะเป็นดังการเดินท่อมๆ ทีละก้าวบนถนนสายโตไค (เส้นทางเดินเท้าระหว่างโตเกียว กับเกียวโตในสมัยโบราณ) แทนที่จะนั่งรถไฟ ดูเหมือนภาพ ของการทำงานแบบเดิมๆ ตั้งแต่สมัยโบราณ ไม่มีอะไรเปลี่ยนไป”

หลังจากนั้น เขาก็อธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจว่า การทำงานหนักจนเหนือท่วมตัวแม้จะดี แต่การทำงาน ซึ่งช่วยให้เราสบายโดยได้เนื้องานเท่าเดิมหรือมากขึ้นต่างหาก ที่เป็นเป้าหมาย

“..การที่เราทำงานมากกว่าผู้อื่นหนึ่งชั่วโมง นับเป็นเรื่องน่าชื่นชม นับเป็นความพยายาม นับเป็นความขยันขันแข็ง แต่หากเราสามารถทำงานสั้นลงหนึ่งชั่วโมง ขณะเดียวกับที่สามารถสร้างผลงานได้มากกว่าที่ผ่านมา ก็เป็นสิ่งน่าชื่นชมที่แสดงให้เห็น ถึงความก้าวหน้าในวิธีทำงานของคนเรานั้นเอง...”

คุณ Matsushita อรรถาธิบายเพิ่มเติมว่า “...การจะทำเช่นนั้น

ในบทความสองตอนที่ผ่านมา ผู้เขียนได้แนะนำแนวความคิดของนักบริหารชื่อดัง คุณ Matsushita ซึ่งชาวญี่ปุ่นขนานนามท่านว่า **“บิดาแห่งศาสตร์การบริหาร”**

ในบทความตอนแรก ผู้เขียนได้กล่าวถึงหลักคิดของคุณ Matsushita เกี่ยวกับการดำรงตน และการดำเนินชีวิต เพื่อให้เรามีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิต ในบทความตอนที่สอง กล่าวถึง แนวคิดของคุณ Matsushita ต่อทัศนคติของผู้ที่จะประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เขาได้เน้นถึง ท่าที และทัศนคติในการรับมือ เมื่อเราพบกับความยากลำบากหรืออุปสรรคในชีวิตการทำงาน

ในบทความตอนสามอันเป็นตอนสุดท้ายนี้ ผู้เขียนจะนำแนวคิดของคุณ Matsushita เกี่ยวกับหลักในการพัฒนาการงานของเรา ให้ก้าวหน้าดียิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

คุณ Matsushita ได้กล่าวเริ่มต้น เกี่ยวกับการพัฒนาการงานของตน โดยให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ **“งานการ”** อย่างน่าสนใจว่า

“..ไม่ว่างานการใดๆ ก็ตาม หากเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้คนในสังคมนี้ ย่อมสามารถยืนหยัดคงอยู่ได้ แต่หากมันไม่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้คนแล้ว ไซ้ งานการนั้นๆ ย่อมยืนยงอยู่ไม่ได้...”

แนวคิดนี้ ย้ำถึงความเชื่อมโยงของ **“งานการ”** กับ **“ความจำเป็นต้องการ”** ของผู้คนในสังคม เพื่อย้ำถึงความพึงพาของงานการของเรา กับความจำเป็นต้องการของสังคม หากขาดความจำเป็น และความต้องการ งานการของเรา ก็หมดความหมาย

ได้ หากไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ย่อมเป็นไปไม่ได้ หากไม่มีความพยายามดัดแปลงปรับปรุง ย่อมเป็นไปไม่ได้ การทำงานการนั้น เป็นสิ่งน่าชื่นชม แต่การทำงานการเหล่านั้น จำเป็นต้องมีการดัดแปลงปรับปรุง จำเป็นต้องมีการคิดสร้างสรรค์ การทำงานจนเหงื่อท่วมไบน้หน้า ก็เป็นสิ่งที่ดีน่าชื่นชม แต่การทำงานที่ไม่ต้องมีเหงื่อ ในสภาวะที่เย็นฉ่ำ ก็เป็นเรื่องน่าชื่นชมเช่นกัน..”

คุณ Matsushita กล่าวปกป้องคำครหา ที่ใครๆ อาจจะมีว่าการทำงาน “อย่างสะดวกสบาย” นั้น เป็น “ความเกียจคร้าน” พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

“...มันไม่ใช่ความเกียจคร้าน แต่เราต้องการดัดแปลงปรับปรุง เพื่อให้ทำงานสบายขึ้นต่างหาก การทำงานการอย่างสะดวกสบาย ขณะเดียวกัน ก็ยังสามารถสร้างผลงานที่ดีเยี่ยมได้ นั่นคือความต้องการร่วมกัน ที่จะดัดแปลงปรับปรุง วิธีทำงานการให้เป็นไปเช่นนั้น และจากพื้นฐานเช่นนี้แหละ ที่ความเจริญรุ่งเรืองของสังคมจะเกิดขึ้น...”

ในตอนท้าย คุณ Matsushita ก็กล่าวสรุปถึง “ความสุข” หรือ “ความอึดอึด” ของการทำงาน ซึ่ง “ความสุข” หรือ “ความอึดอึด” นี้ น่าจะเป็นเป้าหมายสูงสุด ของผู้ทำงานทุกๆ คน

ลองอ่านดูนะครับ เขาพูดถึงความรู้สึกเช่นนี้ ไว้ว่าอย่างไร

“...เวลาใด ที่เรารู้สึกว่า วันนี้ทั้งวัน เราได้ทุ่มเททำงานการอย่างเต็มที่ ทุ่มเทในหน้าที่อย่างเต็มที่ แม้จะเหน็ดเหนื่อย แต่เราก็กินอาหารได้อย่างเอร็ดอร่อย อารมณ์ก็มีผ่อนคลาย เกิดความรู้สึกที่โล่งอกเมื่อย้อนคิดกลับไป ก็มีความอึดอึดต่อสิ่งที่ได้ทำลงไป และที่สุดแล้ว ก็เป็นดังที่กล่าวกันว่า “มนุษย์ทุ่มเทจนที่สุดแล้ว ตอนนี้อย่างไร ก็รอดคยคำสั่งจากฟ้า เราก็จะรู้สึกอึดอึด และจิตใจสงบนิ่ง....”

“...ความรู้สึกเช่นนี้

ไม่มีทางซื้อหามาได้ด้วยเงิน

สำหรับใครก็แล้วแต่ ที่คิดว่าสามารถซื้อหามาได้ด้วยเงิน

คนเหล่านั้น ไม่เคยเข้าใจ ถึงความอึดอึดในการทำงานการอย่างแท้จริงได้

นับว่า คนเหล่านั้น เป็นผู้ที่ไม่สามารถมีความอึดอึดจากการทำงานการได้

คนที่ไม่สามารถมีความอึดอึดได้นั้น นับเป็นคนที่ไม่ไคร่ร้าย...”

ข้อสรุป

ผู้เขียนเชื่อว่า ข้อคิดสำคัญๆ ของคุณ Matsushita ในข้อเขียนสามตอนนี้ จะเป็นประโยชน์ สำหรับผู้อ่าน ในการพิจารณาแนวทางในการดำรงตน และดำเนินชีวิตที่มีสุข และประสบความสำเร็จ ปรัชญาสำคัญสองประการของ **คุณ Matsushita** ก็คือ การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคความล้มเหลวใดๆ และอีกข้อหนึ่ง ก็คือ การค้นคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงงานการของตน ให้เป็นประโยชน์ เป็นที่ต้องการของผู้คนในสังคมต่อไป